

Tænk ud af boblen!

Kunstig intelligens kender dine små særheder og ved, hvad du vil klikke på, før du selv gør. Det gør livet på nettet nemt, men det stiller nye krav til din nysgerrighed. Også når du skal vælge uddannelse.

Af Thomas Telving

Vi har alle sammen fået nye venner. De hjælper os, når vi er på Facebook, når vi googler ting, og når vi handler på nettet. Vennerne kaldes algoritmer – eller kunstig intelligens – og er en slags computerprogrammer, som analyserer, hvad vi trykker på, når vi er på nettet. Og de glemmer det ikke igen. Tværtimod lærer de os stille og roligt at kende, så de kan regne ud, hvilke ting vi hver især vil blive hængende ved, og hvad vi vil scrolle hurtigt forbi. De opfører sig kort sagt intelligent.

Up next

Mange kender algoritmerne fra YouTube, hvor de er meget synlige. Når vi får anbefalinger til, hvad vi skal se, når en video er slut, er det en algoritme, der står bag. Vel at mærke en algoritme, vi selv har oplært via ting, vi tidligere har set. De er der også på Netflix, Facebook og Instagram, og fordi vi er så meget på nettet, kender de os ekstremt godt. De ved ofte ting om os, vi hverken har fortalt vores mor, vores kæreste eller vores bedste ven. De ved ting om os, vi måske slet ikke selv har gennemskuet.

You may also like ...

Vi får også hjælp af algoritmer, når vi shopper på nettet. Amazon var nogle af de første til at bruge kunstig intelligens til at anbefale, hvad vi mon også kunne tænke os at købe. Når vi nu har købt denne her bog, kunne vi måske også være interesseret i denne

her ... anden bog. Eller i denne her grillpande.

Nogle gange ser det ud som om, algoritmerne stikker helt af og kommer med meget mærkelige forslag. Men måske er de ikke så mærkelige endda. I hvert fald er det stensikkert, at det virker. Hele 35 procent af Amazons salg sker, fordi kunderne benytter deres algoritmers anbefalinger. Og de sælger altså for milliarder hvert år.

Kunstig intelligens er smart

Der er meget at sige om algoritmer og kunstig intelligens. Først og fremmest er det smart. Til daglig betyder det f.eks. at det bliver lettere at sortere i den evige strøm af informationer på både Facebook, Snapchat, Instagram og på nettet i det hele taget. Og for den sags skyld også mellem de mange millioner af varer på Amazon.

Fordomsfulde algoritmer

Selvom den nye teknologi er til stor gavn, stiller den også nye krav til os. En pudsigt ting ved algoritmer er, at de, præcis ligesom mennesker, kan have fordomme. Det er måske ikke så sært, for de er jo bygget af os, og de input, de er oplært af, kommer fra os. Det betyder f.eks. at Googles algoritme kan tro, at hvis du bor i Ballerup, vil du kun interessere dig for uddannelser, der ligger i hovedstadsområdet.

Vær nysgerrig

Måske rammer Google plet, men hvad med Stockholm, Shanghai og Sønderborg? Selvom algoritmerne kan være knivskarpe, risikerer vi at gå glip af info om spændende muligheder, hvis vi stoler blindt på, at de altid finder det, vi helst vil have. Derfor er det vigtigt, at vi bliver ved

at være nysgerrige. Både på nettet, f.eks. ved at lave masser af forskellige søgekombinationer, og i den virkelige verden.

De samme 25 venner

På Facebook kan der opstå samme tendens til, at det vi ser, bliver lidt snævert. Hvis Facebook har ”vænnet sig til”, at vi kun klikker på opslag fra de samme 25 venner, vil vi sjældnere og sjældnere få vist ting, vores andre Facebook-venner har postet. Det kan selvfølgelig være meget smart, hvis vi grundlæggende synes, at de er kedelige. Men det betyder også, at vi risikerer at blive fanget i en form for boble uden for alvor at få rystet jorden under os.

Prik hul på boblen

Ligesom på YouTube, hvor vi kan blive fanget i en evig strøm af film, der handler om at bage kage eller spille guitar, hvis først algoritmen har fundet ud af, at det er det, vi klikker på. Indtil den dag, vi rent faktisk rystes. Fordi vores kæreste, far eller lillesøster har brugt telefonen, og at den derfor ”tror”, at vi nu elsker film om katte.

Måske kan netop det være en form for tip til, hvordan du kommer ud af boblen, når der skal vælges uddannelse. Du kan simpelthen tale med nogen om det, som du ved, har et andet syn på verden end dig selv.

Kunstig intelligens og machine learning

Kunstig intelligens defineres som et computersystem, der kan udføre opgaver, som normalt kræver menneskelig intelligens.

Kunstig intelligens oplæres til at kunne skelne mellem ting ved hjælp af data. F.eks. data om, hvilke typer film, vi plejer at se på YouTube.

Den måde, kunstig intelligens lærer på, kaldes machine learning. Det minder lidt om den måde mennesker lærer nye ting på.

Kunstig intelligens bruges mange steder. F.eks. i sundhedssektoren, hvor man har oplært en computer til at kunne skelne mellem syge og raske modermærker.

En almindelig smartphone har 40-60 såkaldte machine learning-algoritmer kørende. Det er f.eks. gennem dem, Siri eller Google Assistant har lært at genkende vores stemme eller vores ansigt.

Menneskelig intelligens og uddannelse

Nogle frygter, at computere og robotter med tiden vil overtage de fleste jobs og gøre os arbejdsløse. Den slags forudsigelser har dog slået fejl før, så vi bør slå koldt vand i blodet indtil videre.

Hvis vi alligevel vil prøve at gardere os mod, at maskinerne nupper jobbene for næsen af os, er der én ting, de fleste er enige om er klogt, og det er at tage en uddannelse.

Om Thomas Telving

Thomas Telving er uddannet i filosofi og statskundskab fra Syddansk Universitet og Københavns Universitet. Han har arbejdet som kommunikationschef, politisk chef og pressechef og har siden 2015 drevet kommunikationsvirksomheden Telving & Co.

Desuden holder han foredrag om etik, filosofi og kunstig intelligens og har skrevet en lang række artikler om emnet.

